

Jugoslovansko zborovanje o uporabnosti tipologije v sodobnem gospodarjenju z gozdovi

Zborovanje sta organizirali gozdarska fakulteta beograjske univerze in inštitut za gozdarstvo in lesno industrijo v Beogradu, na pobudo skupnosti raziskovalnih organizacij na področju gozdarstva in lesne industrije Jugoslavije. K organizacijskemu sodelovanju tega zborovanja so bili povabljeni poleg domačinov še posamezni strokovnjaki iz republiških gozdarskih fakultet ali inštitutov. Iz Slovenije so zaprosili dr. inž. Franca Gašperšiča, izrednega profesorja biotehniške fakultete v Ljubljani. Zborovanje v Beogradu je trajalo dva dni, 16. in 17. decembra 1976, na gozdarski fakulteti, ki ima sedež na Banovem brdu. Udeležencev je bilo okoli 140, med katerimi sta bila vidna gosta, najstarejša aktivna fitocenologa akademika, prof. dr. Pavle FUKAREK in prof. inž. Hans EM. Organizacijskemu odboru je predsedoval zaslužni in eden izmed vodilnih fitocenologov in dendrologov Jugoslavije prof. dr. inž. Brane JOVANOVIĆ, redni profesor beograjske gozdarske fakultete.

Slovenci smo na tem zborovanju sodelovali z dvema prispevkoma. Prvega so pripravili prof. dr. Franc GAŠPERŠIČ, Janko KALAN in dr. Živko KOŠIR, pod naslovom »Izhodišča za uveljavitev gospodarjenja z gozdovi na naravnih osnovah«, ki je služil kot parcialni del osnovnemu referatu »Primena tipologije u savremenom gazdovanju šumama u Jugoslaviji«. Drugi referat so pripravili dr. Lojze MARINČEK, dr. Ivo PUNCER in dr. Mitja ZUPANČIČ z naslovom »Gazdovanje sa šumama na osnovu šumskih zajednica«. Osebnost sta se udeležila zborovanja le dva Slovenca, L. MARINČEK, ki je tudi prebral referat in M. ZUPANČIČ, ki je bil izbran v komisijo za zaključke.

Prvi dan zborovanja, je ne glede na glavnega in ostale referente, ki so v največji meri govorili o tipologiji, izvenel v smeri proučevanj fitocenologije po standardni metodi in pedologije. K temu so pripomogli razpravljalci, zlasti akad. P. FUKAREK in referenti fitocenologi dr. B. JOVANOVIĆ, dr. L. MARINČEK in deloma dr. Z. PELCER. Prisotna je bila misel, da ima fitocenologija zaradi kompleksnega razumevanja ekoloških razmer vodečo vlogo pri proučevanju rastišč. Iz referatov tipologov je bilo jasno razbrati, da se uporablja v vsaki republiki (Slovenijo moramo izvzeti, ker ne gre po tej poti) drugačen pristop in koncept pri proučevanju tipov gozdov, da obstajajo različne tipološke klasifikacije, kar je njihov nastop slabilo in rušilo enotnost, zlasti zaradi enovitega in jasnega koncepta ter nastopa fitocenologov. Šele naslednji dan so tipologi zbrali svoje vrste in se sporazumeli za nekatere enotne principe. Med temi je, da je osnovna enota *tip gozda*, ki ga je treba izločiti na osnovi enotnih kriterijev.

Drugi dan je proti koncu zborovanja, po prebranih prijavljenih referatih, zasedala komisija za zaključke, ki je bila sestavljena iz predstavnikov republik. Za Slovenijo izbran član dr. M. ZUPANČIČ je na začetku seje pojasnil, da ni uradni predstavnik republike in da lahko govori le v svojem imenu, oziroma v imenu delovne skupine na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Menil je, da bi moral namesto njega biti tu izbran član organizacijskega odbora iz Slovenije dr. F. GAŠPERŠIČ. V razpravi je M. ZUPANČIČ pojasnil, da v Sloveniji pre-

učujemo vegetacijo po srednjeevropski züriško-montpellierski šoli, ki jo uporabljajo skoraj v vsej srednji Evropi, na Balkanu in vseh mediteranskih deželah. Naglasil je, da so pri nas po republiških predpisih obvezni fitocenološki elaborati z vegetacijskimi kartami v merilu 1 : 10.000, kot osnova za gozdno gospodarjenje. To dejstvo je bilo tudi jasno razvidno iz referata, ki ga je prebral L. MARINČEK. Da pa bi prebrodili čas iz ekstenzivnega k intenzivnemu gojenju gozdov, na podlagi znanosti o rastlinskih združbah, čim bolj uspešno, smo v Sloveniji izdelali za aplikativno uporabo v gozdarstvu rastišchnogojitvene tipe kot vmesni način uporabne znanosti o fitocenozah. Naša želja je, da našo gozdarsko operativno čim bolje in čimprej usposobimo z dobrim biološkim znanjem ter znanjem fitocenologije po standardni srednjeevropski metodi. Ta način dela seveda nima nič skupnega z idejo o gozdni tipologiji kot jo goje nekateri kolegi iz sosednjih republik. Glede na ta dejstva je bil tudi drugače formuliran tretji zaključek, kot so ga mislili prvotno. Poudarjen je ekološki dejavnik, ki v glavnem zajema fitocenološka in pedološka proučevanja, ki so osnova za izdelavo gozdnih tipov in jih prištevajo med *enotne kriterije* zajete v četrtem zaključku. S tem dejstvom smo se morda nekoliko zblížali z jugoslovanskimi tipologi, ki jim pač fitocenologi prepuščamo svoje rezultate v nadaljno uporabo, če žele in mislijo, z operativnimi gozdarskimi strokovnjaki vred, da morajo za gozdno gospodarstvo graditi gospodarske ukrepe po drugačni dodatni metodi. Na koncu je M. ZUPANČIČ odločno nasprotoval, da bi pričeli z akcijo jugoslovanskega projekta za raziskovanje in kartiranje gozdnih tipov. Ponovno je poudaril, da se Slovenija ne bo pridružila ideji gozdne tipologije pa tudi ne takemu zveznemu raziskovalnemu programu. Ostala bo pri sedanjih metodi, katero že dobro pozna slovenska gozdarska javnost in že dosega lepe uspehe po tridesetletnem delu.

Na koncu naj zapišemo še tole. Mislimo in prepričani smo, da pasivnost ne vodi k nobenemu cilju. Ne glede na to, da se slovenski fitocenologi in gozdarji ne strinjamo z metodo o gozdnih tipih, bi morali osebno sodelovati na zborovanjih, zlasti če smo povabljeni ali celo člani organizacijskega odbora. Svoje mnenje ne moremo le pismeno posredovati, temveč z živo besedo zastaviti in utemeljiti svoja načela, stališča in pomisleke. Več glav več ve.

Sodelovanje pa mora biti korektno in vedno na ravni pojasnjevanja, sporazumevanja, dogovarjanja in strpnosti, nikakor pa ne na ravni konflikta. Neprijetni so prikriti očitki, da nismo sposobni tolerantnega dialoga in korektnosti. Nadalje menimo, da referata F. GAŠPERSIČA, J. KALANA in Ž. KOŠIRJA organizatorji niso povsem razumeli, kar pa je bila precejšnja krivda piscev. Žal pa botruje nerazumevanju referata tudi slabo znanje in poznavanje slovenščine naših kolegov iz drugih republik.

Za zaključek lahko zapišemo: Slovenijo zaključki zborovanja o uporabnosti tipologije v sodobnem gospodarjenju z gozdovi z ničemer ne zavezujejo, tako kot tudi ne druge republike, če ne žele sodelovati.

dr. Mitja ZUPANČIČ